

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 19/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle varhennettua vanhuuseläkettä ja osa-aikaeläkettä koskevien säännösten muuttamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä syyskuuta 2012 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle varhennettua vanhuuseläkettä ja osa-aikaeläkettä koskevien säännösten muuttamiseksi (HE 77/2012 vp).

Eduskunta-aloite

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä lakialoitteen laiksi valtion eläkelain 14 §:n ja työntekijän eläkelain 16 §:n muuttamisesta (LA 47/2011 vp — Reijo Tossavainen /ps ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 7 päivänä joulukuuta 2011.

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on antanut asiasta lausun-

non (TyVL 15/2012 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Maritta Hirvi, sosiaali- ja terveysministeriö
- lakimies Carita Wuorenjuuri, Eläketurvakeskus
- etuuspäällikkö Pirjo Raute, Kansaneläkelaitos
- lakimies Jarmo Pätäri, Akava ry
- asiantuntija Antti Tanskanen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ekonomisti Ilkka Kaukoranta, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- lainopillinen asiamies Harri Hellstén, Suomen Yrittäjät.

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työntekijän eläkelakia, työntekijän eläkelain voimaantulolakia, merimieseläkelakia, merimieseläkelain voimaantulosta annettua lakia, yrittäjän eläkelakia, yrittäjän eläkelain voimaantulosta annettua lakia, maatalousyrittäjän eläkelakia, kunnallista eläkelakia, valtion eläkelakia, kansaneläke-

lakia ja takuueläkkeestä annettua lakia. Esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkemuotona lopetettaisiin työeläkejärjestelmästä, minkä vuoksi varhennettua vanhuuseläkettä koskevat säännökset poistettaisiin edellä mainituista työeläkelaeista. Mainituista työeläkelaeista poistettaisiin myös säännös työttömyyspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella

saavan pitkäaikaistyöttömän oikeudesta jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

Kansaneläkelakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että kansaneläkkeen voisi saada varhennettuna vanhuuseläkkeenä nykyisen 62 vuoden iän sijasta aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämisen jälkeen. Kansaneläkelakia muutettaisiin myös siten, että työttömyyspäivärahaa lisäpäiväraha-oikeuden perusteella saavalla pitkäaikaistyöttömällä olisi oikeus kansaneläkelain mukaiseen varhennusvähennyksellä vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen nykyisen 62 vuoden sijasta aikaisintaan 63 vuoden iässä.

Varhennettua vanhuuseläkettä ja edellä tarkoitettua varhennusvähennyksellä vähentämättömää vanhuuseläkettä koskevien muutosehdotusten vuoksi takuueläkkeestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä saavalla olisi oikeus takuueläkkeeseen nykyisen 62 vuoden iän sijasta aikaisintaan 63 vuoden iässä.

Edellä mainittuja työeläkelakeja ehdotetaan muutettaviksi myös siten, että oikeus osa-aikaeläkkeeseen alkaisi nykyisen 60 vuoden iän sijasta aikaisintaan 61 vuoden iässä.

Työntekijän eläkelaisissa, merimieseläkelaisissa ja kunnallisessa eläkelaisissa olevaa säännöstä työnantajan oikeudesta saada tietoja eläkelaitokselta ehdotetaan täsmennettäväksi. Työeläkelakeihin ehdotetaan myös eräitä, lähinnä teknisluonteisia muutoksia. Myös edellä mainittuihin

voimaanpanolakeihin ehdotetaan teknisluonteisia muutoksia.

Esityksessä ehdotetut muutokset kunnalliseen eläkelakiin ja valtion eläkelakiin koskisivat viittaussäännösten perusteella myös muiden julkisten alojen eläkejärjestelmien piiriin kuuluvia työntekijöitä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013. Lakien voimaantulossa olisi kuitenkin siirtymäsäännöksiä. Varhennettua vanhuuseläkettä koskevia muutoksia sovellettaisiin vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneisiin henkilöihin. Muutoksia, jotka koskevat työttömyyspäivärahaa lisäpäiväraha-oikeuden perusteella saavan pitkäaikaistyöttömän oikeutta varhennusvähennyksellä vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen 62-vuotiaana, sovellettaisiin vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneisiin henkilöihin. Osa-aikaeläkettä koskevaa ikärajamuutosta sovellettaisiin vuonna 1954 ja sen jälkeen syntyneisiin työntekijöihin ja yrittäjiin.

Lakialoite

Lakialoitteessa LA 47/2011 vp ehdotetaan osa-aikaeläkejärjestelmää muutettavaksi siten, että 55-vuotiaalla olisi mahdollisuus siirtyä osa-aikaeläkkeelle, mikäli sama työnantaja sitoutuu palkkaamaan vähintään yhden työttömänä olevan uuden osa- tai kokoaikaisen työntekijän vähintään yhdeksi vuodeksi.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esityksen tavoitteena on pidentää työuria ja myöhentää keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää. Esitys perustuu hallitusohjelmaan ja työmarkkinajärjestöjen kesken neuvoteltuun työurasopimukseen. Valiokunta pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. Suomen julkisen talouden kestävyuden samoin kuin työeläkkeiden rahoituksen turvaamiseksi on välttämätöntä pidentää työuria ja nostaa keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää. Pidemmällä työurilla voi-

daan paremmin turvata myös kansalaisten eläke-aikaista toimeentuloa.

Nyt ehdotettavilla lainsäädäntömuutoksilla työeläkejärjestelmästä lakkautetaan varhennettu vanhuuseläke ja nostetaan osa-aikaeläkkeeseen oikeuttavaa ikärajaa 61 vuoteen vuonna 1954 ja sen jälkeen syntyneiltä. Kansaneläkkeessä varhennettu vanhuuseläke säilyy, mutta sen ikäraja nousee 63 vuoteen.

Ehdotetuilla eläkeoikeuden tiukennuksilla pyritään pitämään työkykyiset työntekijät pi-

dempään työelämässä vähentämällä ikääntyneiden työntekijöiden mahdollisuuksia luopua työelämästä ennen varsinaista vanhuuseläkeikää. Osa-aikaeläkettä käytetään kuitenkin myös työssä jaksamista helpottavana eläkemuotona ja varhennettua vanhuuseläkettä puolestaan myös keinona poistua työelämästä työkyvyn vähetessä. Koska tiukennukset kaventavat mahdollisuuksia yksilöllisiin valintoihin työstä luopumiseksi tai työpanoksen keventämiseksi työuran loppupäässä, pitää valiokunta työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan tavoin välttämättömänä, että säädosmuutosten vaikutuksia ikääntyneiden työntekijöiden alkavien työkyvyttömyyseläkkeiden määrään seurataan.

Eläkesäännösten tiukennus edellyttää myös, että eläkeikää lähestyvien työntekijöiden jaksamisesta ja työolosuhteiden kehittamisestä huolehditaan entistä paremmin, jotta esityksellä tavoiteltu työurien pidentyminen käytännössä toteutuisi. Tältä osin valiokunta viittaa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausuntoon.

Pitkäaikaistyöttömille varhennetun vanhuuseläkkeen lakkauttaminen merkitsee useimmiten pidempää työttömyyttä. Koska työttömyysturvaa lisäpäivillä olevat henkilöt pysyvät uudistuksen voimaantulon jälkeen vielä 62-vuotiaina työttöminä työnhakijoina ja koska 62 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien kysyntä työmarkkinoilla ainakin toistaiseksi on erittäin vähäinen, merkitsee uudistus lähinnä sitä, että heidän toimeentulonsa tulee vuotta kauemmin turvattavaksi eläkejärjestelmän sijasta työttömyysturvasta. Työttömyyskorvaus antaa useimmille eläkkeeseen verrattuna epävarmemman ja tasoltaan alemman toimeentulon.

Työurasopimukseen liittyen 60 vuotta täyttäneiden työttömien oikeudesta työssäoloehdon täyttävään aktivointitoimenpiteeseen on tarkoitus antaa esitys eduskunnalle vuonna 2013. Valiokunta korostaa, että ikääntyneiden työttömien lisääntyvään palvelutarpeeseen tulee työvoimahallinnossa varautua jo ennen muutosten voimaantuloa.

Ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla eläkkeellesiirtymisiän odote nousisi vain vähän, ar-

violta 0,1 vuotta. Valiokunta painottaakin, että yksittäisten toimenpiteiden vaikutusten sijasta merkityksellisempää on eri toimenpiteiden kokonaisuus, jolla pidempiä työuria tavoitellaan. Työurien pidentämistavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan monia samaan suuntaan vaikuttavia toimenpiteitä niin työuran alku- kuin loppupäässäkin ja erityisesti työuran aikana.

Valiokunta korostaa, että eläkkeellesiirtymisikään voidaan tehokkaasti vaikuttaa huolehtimalla työikäisten terveydestä ja työelämän vetovoimasta. Tällä hetkellä työkyvyttömyyseläkkeet alentavat meillä huomattavasti todellista eläköitymisikää. Alkavien työkyvyttömyyseläkkeiden määrän vähentäminen edellyttää monenlaisia työterveyshuoltoon, työsuojeluun ja kuntoutukseen liittyviä toimia. Esimerkiksi työntekijöiden oikea-aikainen hoitoon ja kuntoutukseen ohjaaminen, kuntoutuksen koordinointi sekä mielenterveyttä edistävien työolojen kehittäminen, työkyvyn varhainen tuki sekä sairastumisen jälkeinen työhönpaluun tuki ovat tekijöitä, joilla voidaan suoraan vaikuttaa työkyvyttömyyden ehkäisyyn. Valiokunta pitääkin myönteisenä, että eläkejärjestelmään tehtävien heikennysten ohella työurasopimukseen sisältyvä työelämän laatua, työterveyshuoltoa ja kuntoutusta koskevia kirjauksia, joista osa on tarkoitus toteuttaa lainsäädäntömuutoksin ja osa toimintamalleja ja käytäntöjä kehittämällä. Valiokunta toteaa, että myös näiden kirjausten toteutumisesta käytännössä on huolehdittava. Valiokunta pitää myös erittäin tärkeänä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä käynnistettyä valmisteluhanketta osatyökykyisten työllistymisen edistämiseksi.

Valiokunta toteaa vielä, että esityksessä on ansiokas selvitys uudistuksen sukupuolivaikutuksista, ja yhtyy tältä osin työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausuntoon.

Aloite

Valiokunta on hyväksynyt lakiehdotukset hallituksen esityksen mukaisina. Valiokunnan kannasta seuraa, että lakialoite on hylättävä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutamattomina ja

että lakialoite LA 47/2011 vp hylätään.

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Annika Saarikko /kesk
vpj.	Anneli Kiljunen /sd	Hanna Tainio /sd
jäs.	Sanni Grahn-Laasonen /kok	Lenita Toivakka /kok
	Arja Juvonen /ps	Anu Vehviläinen /kesk
	Laila Koskela /ps	Erkki Virtanen /vas
	Merja Kuusisto /sd	vjäs. Ari Jalonen /ps.
	Sanna Lauslahti /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on työllisyyden parantaminen ja työurien pidentäminen. Työelämää luvataan kehittää työssä jaksamisen vahvistamiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi. Myös työelämän joustavuutta sekä osatyökykyisten mahdollisuuksia työnteekoon luvataan kehittää. Käsillä olevassa hallituksen esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke lopetettaisiin ja oikeus osa-aikaeläkkeeseen alkaisi nykyisen 60 vuoden iän sijasta aikaisintaan 61 vuoden iässä. Hallitusohjelmasta poiketen työelämän joustavuutta siis rajoitetaan. Esitys ei myöskään edistä työssä jaksamista eikä käytännössä edes edistä hallitukselle tärkeintä tavoitetta eli työurien pidentämistä.

Hallituksen esityksen tavoitteena on pidentää työuria ja myöhentää keskimääräistä eläkkeelle siirtymisikää. Hallituksen esityksessä kuitenkin todetaan, että ehdotettujen muutosten vaikutus eläkkeellesiirtymisiän odotteeseen on verraten vähäinen. Eläkkeellesiirtymisiän odotteen oletetaan nousevan vain noin 0,1 vuodella. Esityksen todetaan myös olevan työeläkemenojen kannalta neutraali. Vaikutukset yhteiskunnan kannalta ovat siis olemattomat. Yksilöiden näkökulmasta tilanne on kuitenkin toinen. Esityksen toteutuessa monet joutuvat vastoin tahtoaan ja jopa terveydentilansa vaarantaen jatkamaan työelämässä hallituksen tavoitellessa eläkkeellesiirtymisiässä 0,1 vuoden tilastollista kasvumerkin-tää.

Huomionarvoista on myös se, että hallituksen esitys ei kohdistu oleellisimpaan eläkeikiä nostavaan seikkaan eli työelämän laatukysymyksiin. Asiantuntijat niin työntekijä- kuin työnantajapuolellakin ovat kerta toisensa jälkeen todenneet, että tehokkain keino nostaa yleistä eläkkeellesiirtymisikää olisi puuttua niihin negatiivisiin työympäristössä oleviin tekijöihin, jotka saavat ihmiset hakeutumaan eläkkeelle mahdollisimman pian mahdollisuuden aukeami-

sen jälkeen. Uskommekin, että ihmiset jäisivät töihin nykyistä huomattavasti pidemmäksi ajaksi, jos hallitus ja työmarkkinaosapuolet keskittyisivät tämänkaltaisten lakiesitysten sijasta pohtimaan työelämän laatukysymyksiä.

Työuria pidennettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota myös työelämän joustavuuteen. Sosiaali- ja terveysministeriön osatyökykyisiä koskevasta selvityksestä käy ilmi, että Suomen työvoimapolitiikassa on painottunut pyrkimys kokoaikaiseen työllistämiseen, ja tästä on seurannut se, että osatyökykyisistä on tullut pitkäaikaistyöttömiä, ns. vaikeasti työllistyviä. Osatyökykyisten lisäksi on suuri joukko sellaisia, jotka oman elämäntilanteensa vuoksi haluaisivat tehdä osa-aikaista työtä. Heidän työuriensa pidentäminen edellyttää muutoksia työvoimapolitiikkaan. Työelämää on kehitettävä joustavammaksi, jotta muutkin kuin kokoaikaiseen työhön kykenevät pääsevät antamaan oman työpanoksensa.

Lisäksi on syytä kiinnittää huomiota työkyvyttömyyseläkealkavuuteen. Eläketurvakeskukseen mukaan vuoden 2011 lopussa yli 200 000 henkilöä sai työkyvyttömyyseläkettä ja näitä eläkkeitä maksettiin yli kolmen miljardin euron edestä. Huomionarvoista on myös se, että valtioneuvoston kanslian työurien pidentämistä koskevassa raportissa todetaan, että työkyvyttömyyseläkealkavuuden puolittuminen perusuraan nähden nostaisi eläkkeellesiirtymisiän odotetta noin 1,5 vuodella. Työntekijöiden työkykyyn panostamalla voidaan siis myöhentää eläkkeellesiirtymisikää huomattavasti enemmän kuin nykyisellä hallituksen esityksellä. Lisäksi on syytä huomioida, että varhennetun vanhuuseläkkeen lopettaminen ja osa-aikaeläkeikärajan myöhentäminen eivät auta työntekijöitä jaksamaan töissä entistä pidempään, joten hallituksen esityksen toteutuessa työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien määrän voidaan olettaa kasvavan.

Työurien pidentämisessä on myös syytä huomioida, että eläkeikäen jaksavien määrä on mel-

ko alhainen. Hallituksen esityksen mukaan 62-vuotiaiden työllisyysaste on miehillä enää 47 % ja naisilla 45 %. Vuonna 2011 varhennetulle vanhuuseläkkeelle siirtyi 62-vuotiaana noin 2 400 henkilöä ja osa-aikaeläkettä puolestaan sai vuoden 2011 lopussa 27 506 henkilöä. Osa-aikaeläkejärjestelmää voitaisiin kehittää siten, että se tukee nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömien työllistämistä ja työurien pidentämistä, kuten asian käsittelyyn yhdistetyssä lakialoitteessa LA 47/2011 vp esitetään.

Osa-aikaeläkejärjestelmän ikärajasääntöjä on tarpeen muuttaa siten, että jo 58—59-vuotiailla on mahdollisuus siirtyä osa-aikaeläkkeelle, mikäli sama työnantaja sitoutuu palkkaamaan vähintään yhden työttömän työnhakijan palvelukseensa. Osa-aikatyö mahdollistaa työmäärän keventämisen, jolloin työtä todennäköisesti jaksetaan tehdä paljon pidempään. Työttömän työnhakijan palkkaaminen puolestaan edesauttaa työllisyyttä ja sitä kautta tuo lisää veronmaksajia

sekä vähentää työttömyysturvaan liittyviä kustannuksia. Työnantajia puolestaan kiinnostaa työllistämiskustannusten aleneminen. Kokeneiden työntekijöiden palkkakustannukset pienenevät osa-aikaeläkkeelle jäämisen myötä, ja uusien tulijoiden alkupalkkataso on matalampi kuin vuosia työelämässä olleiden, joten järjestelmä on myös työnantajalle edullinen. Lisäksi työnantajat pääsevät tehokkaammin hyödyntämään osa-aikaeläkkeelle jäävän mahdollisuutta siirtää hiljaista tietoa eteenpäin, sillä kokenut työntekijä pysyy työnantajan palveluksessa yhä osa-aikaisesti.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hylätään ja

että lakialoitteen LA 47/2011 vp johdosta hyväksytään uusi 1.—3. lakiehdotus.

Vastalauseen uudet lakiehdotukset

1.

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

*Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 194 § sekä
lisätään 16 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa (627/2009), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—5 momentti siirtyvät 3—6 momentiksi, seuraavasti:*

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 58—59-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos edellä 1 momentissa esitetyn lisäksi työnantaja sitoutuu palkkaamaan työvoimatoimistossa työttömyysturvalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetun

työttömän työnhakijan siten, että osa-aikaeläkkeellä olevan ja uuden työntekijän yhteenlaskettu työaika on vähintään kokoaikaisen työntekijän työajan pituinen. Etusija on annettava sellaiselle työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana olevalle julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 1 luvun 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetulle nuorelle tai 1 luvun 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulle pitkäaikaistyöttömälle taikka korkeakoulu- tai am-

mattitutkinnon äskettäin suorittaneelle, jonka ammattitaito arvioidaan riittäväksi haettuun tehtävään.

194 §

Työnantajan oikeus saada tietoja

Työnantajalla on oikeus saada eläkelaitokselta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saan-

tia koskevien rajoitusten estämättä talous- ja henkilöstöhallintoon ja yrityksen työeläkevaikutusmaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnetystä eläkkeestä ja sen muodosta sekä myönnetyn eläkkeen alkamis- ja päättymispäivästä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

2.

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kunnallisen eläkelain (549/2003) 147 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 469/2010 ja 1177/2011, sekä

lisätään 14 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 713/2004, 1293/2006 ja 925/2009, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—4 momentti siirtyvät 3—5 momentiksi, seuraavasti:

14 §

Osa-aikaeläke

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 58—59-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos edellä 1 momentissa esitetyn lisäksi työnantaja sitoutuu palkkaamaan työvoimatoimistossa työttömyysturvalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetun työttömän työnhakijan siten, että osa-aikaeläkkeellä olevan ja uuden työntekijän yhteenlaskettu työaika on vähintään kokoaikaisen työntekijän työajan pituinen. Etusija on annettava sellaiselle työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana olevalle julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 1 luvun 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetulle nuorelle tai 1 luvun 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulle pitkäaikaistyöttömälle taikka korkeakoulu- tai ammattitutkinnon äskettäin suorittaneelle, jonka

ammattitaito arvioidaan riittäväksi haettuun tehtävään.

147 §

Tietojen antaminen työnantajalle

Kunnallisella eläkelaitoksella on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa jäsenyhteisölle, valtiotyönantajalle, kirkkotyönantajalle ja Kansaneläkelaitokselle työnantajana taloushallintoa ja eläkemaksun tarkistamista varten välttämättömät tiedot eläkkeensaajalle myönnetystä tämän lain, valtion eläkelain ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaisesta etuudesta ja sen määrästä. Eläkelaitoksella on myös oikeus ilmoittaa sille työnantajalle, jonka palveluksesta henkilö siirtyy eläkkeelle, myönnetyn eläkkeen laji sekä al-

kamis- ja päättymisajankohta työnantajan henkilöstöhallinnollisia järjestelyjä varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

3.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään valtion eläkelain (1295/2006) 14 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 927/2009, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi.

14 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 58—59-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos edellä 1 momentissa esitetyn lisäksi työnantaja sitoutuu palkkaamaan työvoimatoimistossa työttömyysturvalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetun työttömän työnhakijan siten, että osa-aikaeläkkeellä olevan ja uuden työntekijän yhteenlaskettu työaika on vähintään kokoaikaisen työntekijän työajan pituinen. Etusija on annettava sellai-

selle työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana olevalle julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 1 luvun 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetulle nuorelle tai 1 luvun 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulle pitkäaikaistyöttömälle taikka korkeakoulu- tai ammattitutkinnon äskettäin suorittaneelle, jonka ammattitaito arvioidaan riittäväksi haettuun tehtävään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 2012

Arja Juvonen /ps
Laila Koskela /ps
Ari Jalonen /ps

VASTALAUSE 2

Perustelut

Varhennettua vanhuuseläkettä ja osa-aikaeläkettä koskeva hallituksen esitys liittyy maaliskuussa 2012 tehtyyn työurasopimukseen. Esityksen tavoitteena on pidentää työuria ja myöhentää keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää. Hallituksen esitys nostaa keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää kuitenkin vain 0,1 vuodella.

Keskustan mielestä hallituksen toimet työurien pidentämiseksi ovat täysin riittämättömät. Esitetyillä toimilla ei ole realistista mahdollisuutta saavuttaa hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen yhdessä sopimaa tavoitetta nostaa keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä 62,4 vuoteen vuona 2025. Näyttää siltä, että hallitus ei itse aktiivisesti etsi toimia työurien pidentämiseksi, vaan tyytyy kunnianhimottomasti työmarkkinajärjestöjen maaliskuussa 2012 neuvottelemaan työurasopimukseen.

Hallituksen tulee ryhdistäytyä ja laatia ripeästi toimenpideohjelma työurien pidentämiseksi ja keskimääräisen eläkkeellesiirtymisiän nostamiseksi. Lisätoimet ovat välttämättömiä työeläkkeiden kestäväen rahoituksen ja julkisen talouden kantokyvyn kannalta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hyväksytään yksi lausuma.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistele viivyttämättä toimenpideohjelman ja tarvittavat lainsäädäntömuutokset työurien pidentämiseksi siten, että keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä on 62,4 vuotta vuonna 2025.

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 2012

Juha Rehula /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Annika Saarikko /kesk